

Na celý rok.....\$2.00
Na půl roku..... 1.00
Jednotlivá čísla.....5 centů.

Veškeré dopisy a zásilky buďtež adresovány:

Týdenní Hlasatel,
611 Centre Ave. Chicago, Ill.

Světová výstava.

Chicago, 30. března '93.

Komitét, který pořádá z jara roku tohoto světový sjezd a zápas šachistů za příčinou výstavy v Chicagu, vypisuje tyto ceny: 1000, 750, 600, 450, a 300 dolarů. Vklad jest pro každého hráče určen na \$25, jichž úhrn rozdělí se mezi ostatní účastníky turnaje, cenami nepoctěné. President Spoj. Států amerických věnuje prvnímu vítězi zlatou medaili.

Rakouského generálního komisaře konsula Palféka, došla kabelová zpráva že arcivévoda Karel Ludvík převzal protektorát nad podnikem výstavním "Stará Vídeň". To značí, že podnik se bráti bude rychlým krokem ku předu, poněvadž dvorní dodavatelé, kteří jsou majetníky největších firem ve Vídni, budou nyní hleděti ve "staré Vídni" zříditi své sklady a dílny. Syn arcivévody protektora, Frant. Ferdinand, přibude ke konci září do Chicaga a zřídí se zde po několik dnů. Potom bude k jeho počtě uspořádána velkolepá slavnost ve staré Vídni.

Ředitel podniku toho dostaví se do Chicaga ke konci tohoto měsíce a dokončí instalační práce. Poněvadž již po práci sotva osmidenní překonány byly obtíže terainu a počasí a zřízeny byly tři domy ze skupiny 30 budov, z nichž stará Vídeň skládá se má, lze očekávati, že podnik ten šťastně přemůže i na dále všechny překážky a bude moci 1. květnem býti otevřen.

Dne 20. března došlo do Jackson parku 40 železničních vozů s nákladem, kdežto, kdyby všechno zboží přihlášené mělo býti do 1. května na svém místě, bylo by třeba, aby denně vyloženo bylo 250 železničních vozů.

Dopravní ředitel Holcomb byl následkem toho ve velmi stísněné náladě.

Kalifornie zažádala telegraficky ještě o 1500 čtv. stop prostoru ve výstavě ovocného stromoví, kde zabrala již 2090 stop. Generální ředitel odpověděl ihned na žádost příznivě.

Ve skleníku umístěná výstava perských fialek, která minulou neděle přivábila 6100 osob, jest nyní předmětem pilného studia Henrymu Pfisterovi z Washingtonu, jenž o svém pozorování podá zprávu v letním zasedání květinové poroty.

Národní dozorní úřad ustanovil zvláštní výbor, jenž má se raditi o premiích výstavních a dne 3. dubna má podati svou zprávu.

Následující pánové jsou členy výboru: President Palmer, soudce Martindale, generál St. Clair, generální ředitel Davis, John Boyd Thacher, jenž jest předsedou výboru.

Jedná se, jak známo, o to, že kongres Spoj. Států peníze na premie potřebné (\$50.000) chce vzíti z fondu na památné mince, což jest proti úmluvě.

"Síla myšlenky, ne hmota". Takové heslo nalezá se v čele pozvání na světový kongres, který dne 21. srpna u příležitosti světové výstavy v Chicagu bude odbyván. Následující témata budou projednávána:

1. a.) Všeobecné dějiny fyzikálních úkazů.

b.) Cena lidského svědectví o takových důkazech.

c.) Výsledky snahy jednotlivců, aby sebrána byla fyzikální data, a řešení problémů z toho vyplývajících.

d.) Původ a vývoj společností pro fyzikální bádání a výsledky jím docílené.

2. a.) Přenášení myšlenek — pokusné bádání.

b.) Hypnotismus aneb mesmerismus.

c.) Šálení smyslů. Zjevení živých i zemřelých.

d.) Clairvoyance, magnetický spánek a jeho příbuznost s hypnotickým stavem. Psycho-fyzické úkazy, jako klepání, pohybování se stolu, neodvislé psaní.

e.) Vzájemné příbuzenství zmíněných zjevů, souvislost mezi duševními a tělesnými věcmi. Jak daleko sahá fyzická věda pro člověka a jeho budoucí život. K čestnému výboru náležejí mimo jiné: L. Abbott z Brooklyna, profesor H. Beans z Paříže, prof. H. Bernheim z Nancy, prof. Kovalevský z Carkova, M. Solovovo z Petrohradu (Rusko), prof. Lombroso v Turině atd.

Do Chicaga přibyl Mikuláš Owrey výstavní komisař pro kanadskou provincii Ontario. Provincie ta vystaví zde obilí, nerosty, plodiny, dřevo, med, vlnu, předměty, které mají cenu pro starožitnictví a vchovatelství. Došlo na výstaviště již 160 sudů plodin, které uschovány byly v lednici. Většina plodin dodávána bude v letě čerstvých z Kanady a nahražovány budou každého druhého dne novými. Obilí jest zde již zastoupeno 300 druhy. Hornické oddělení obsahuje 1600 druhů a došlo již 5 vagonů výstavních předmětů tohoto druhu. Mezi jiným očekává se na výstavu niklová kostka, vážící 4600 lb. Veškeré nerosty váží dohromady 100 tun. Indiáni usedli v okresech Brant a Haldemann vystaví pomník, který zhotoven jest ze 13 rozličných druhů dřeva. Řezbářská práce provedena jest obyčejnými noži, což se zdá skorem neuvěřitelným. Tři Indiáni potřebovali ke zhotovení tohoto díla plných šest roků.

Firma 'Bar Sliding Railway Co.' vzdala se svého úmyslu, vystavovati v Jackson Parku a sice přiměl ji k tomu nedostatek "drobných". Společnosti této na Midway Plaisance vykázaný prostor a povolená koncese byly jí vzaty, poněvadž nedostála svým slibům a závazkům. Doposud vystavěná trať zvýšené dráhy společností bude zakoupena výstavními úřady a bude jí užito ke dráze elektrické.

Ruské výstavní předměty očekávají se do Chicaga během měsíce dubna. Opozdně to zaviněno bylo tím, že jedna loď zamrzla na Nevě. Rusko hlavně bohatě zastoupeno bude v oddělení pro rybářství, kožešnictví. Ruská vláda povolila již dříve na důstojné zastoupení \$300,000 a nyní obnos ten o \$50,000 zvýšila.

Zvláštní budovu Rusko v Jackson parku nezařídí, nýbrž zaujme jen jeden pavilon v průmyslovém paláci. Pro

ruské ženské oddělení dopraveno bylo do Chicaga právě 6 beden s předměty, též množství maleb pro oddělení umělecké.

Anglický vojenský spolek "Army Veterans Assoliation" bude v Chicagu zastoupen 50 delegáty v uniformě 'Royal Engineers'.

Gustav Castan, proslavený sochař z Berlína, přibyl v průvodu manželky své do Chicaga, aby zde řídil zřízení výstavy 'maurského paláce', maurského labyrintu, palmové zahrady atd.

Obrovský obraz oetzthalských ledovců zhotoven byl pro světovou výstavu dvěma mladohorskými malíři W. Z. Diemerem a Hanušem Wielandem na objednávku tyrolského zemského spolku. Tím, že obraz proveden jest ve velkých rozměrech panoramových obrazů, nabývá pozorovatel dojmu, který značně odpovídá skutečnosti. Bezprostředně před divákem leží malé, zelenomodře zářící ledové moře, jímž končí Karlesferner, a horský hřbet, na němž stojí braunschweigska chatrč. Ve středu obrazu vidíme Mittelbergferner, který táhne se mezi dvěma obrovskými konečnými sloupy, pravým a ledovým Fernerkoglem, končí známou nádhernou propastí. Ta je zde se všemi krásami věrně znázorněna.

Na druhé straně Mittelbergferneru, který ve svém malebném povšechném dojmu jest zajisté nejkrásnějším ve východních Alpách, zdvíhá se vznešená královna oetzthalských Alp, Wildspitze, jejíž obrysy zasahují až do bezmračného oblohy. Vůbec celý obraz výtečně před zraky diváka předvádí všechny krásy velehor alpských.

Zvláště krásným jest malířské stupňování rázu krajiny. Zde hluboko dole bydliště lidská, nad nimi kraj lesů, nad ním skály, potom ledovce se svými srázy. Při tom obraz tak dýše životem a jest tak věrně dle přírody malován, že zanechává u diváka hluboký dojem.

Lékařský správce výstavy, dr. John E. Owens, nařídil, aby na následujících místech zřízeny byly stanice pro nemocné: Na Midway Plaisance, na východním konci strojnické budovy a jihovýchodním konci Jackson parku. Hlavní stanice nalezá se v "Service Building" při ústí 62. ulice.

Štáb dra. Owense sestává z následujících lékařů: dr. N. R. Yeayer, W. H. Allport, S. H. Plummer, G. A. Marquis, E. T. Edgerly, H. W. Gertle. Službu ošetřovatele nemocných zastaví budou dívky a ženy z nemocnice sv. Lukáše pod vedením paní M. R. Brownové.

Paní Pavla Kesselová, dopisovatelka v Berlíně vydávaného "Deutsche Frauenzeitung", přibyla do Chicaga, by časopisu svému podávala zprávy o ženském oddělení na výstavě.

Ženy ze Silver Bow County v Montaně zaslaly štít, který zhotoven je z dráhou kamů a kovů a má cenu \$1000. Štít měří 45x36 stop.

Zajímavé jest porovnání velikosti chicagské světové výstavy s jinými dřívějšími podniky téhož druhu. Plošná prostora, kterou výstava zaujímá, jest nejméně třikrát tak velká, jako plocha poslední pařížské výstavy, která pokrývala jen 173 akry, kdežto chicagská rozprostírá se na 660 akrech; plocha, která jest pod střechou na výstavě chicagské, vyrovná se všem třem dřívějšími výstavami dohromady a sice filadelfické z r. 1876, pařížské z r. 1889 a vídeňské z r. 1873. Jedná budova na

výstavě, průmyslový palác, jest tak velká, že ve vnitřku její se sednouti může tolik osob, jako se může státi v největších čtyřech budovách světa: v petráském chrámě v Římě, v chrámě sv. Pavla v Londýně, v budově "Madison Square Garden" v New Yorku a v Auditoriu v Chicagu a ještě by tam zbylo místo pro 10,000 osob. Výlohy na stavbu této ohromné budovy obnášejí \$1,100,000, což jest ještě o \$100,000 méně než výlohy na strojnickou budovu, která sotva dvě třetiny prostoru průmyslového paláce zaujímá.

O vykládání obrovského děla Kruppova v Baltimore pší tamější listy ze dne 22. března: Na sta osob navštívilo "Vrabčí výběžek" v naději, že spatří, jak Kruppovo obrovské dělo, jež má dopraveno býti na výstavu do Chicaga, z lodí se vykládá, avšak ve svém očekávání byli lidé sklamáni, neboť obr ten ještě klidně v útrokách lodí ležel. Parník "Longuel," který dělo sem dopravil, nalézá se přímo pod velkým parním jeřábem, který dělo z lodí vyvednouti a na zvlášť sestrojený železniční vůz naložit má. Vysoký plot ohrazuje loděnici a proto diváci nemohli ničeho spatřiti. Úředníci marylandské Steel Company, která převzala vykládání obrovského děla, odepřeli totiž každému bez výjimky přístup. Dělníci pracují ve dne v noci na zřízení parního jeřábu a byli by návalem zvědavého obecnstva v práci rušeni, tak zní důvod úředníků k zápornému rozhodnutí. Mimo to mohlo by se lehkou příhodou při návalu neštěstí. Toto riziko nechť úředníci na se vzíti a proto nebude ani při vykládání nikdo do vnitř dvora připuštěn; teprve až dělo pevně bude na železničním voze umístěno, bude obecnstvu dána příležitost, obra toho si prohlédnouti. Zpravodaj jistého listu dovolen byl přístup do vnitř loděnice, kde všechno jest v nejpilnější práci, aby se s vykládáním mohlo započít. Pod jeřábem nalézá se závaží 137 tun, t. j. o 12 tun těžší než jest dělo; závaží pozůstává z 325 ocelových kusů, trámy a řetězy dohromady spojených. Toto závaží bude na zkoušku zvednuto, než bude přikročeno k vydvíhování děla.

Než dělo bude se moci vyzdvihnouti, musí býti odstraněna část vrbní paluby. Kapitán praví, že při nakládání v Hamburku bylo upotřebeno jednoduchého jeřábu a že celé nakládání trvalo 1½ hodiny. Jest jisto, že s vykládáním děla bude započato co nejdříve. Obrovské dělo jest největším střelným kusem, jaký kdy na světě byl postaven. Kalibr obnáší 19½ palce. Délka jeho jest 46 stop 7 palců. Váha jeho obnáší 270,000 liber a na zřízení užito nejméně 12 mil a na vzdálenost 9 mil prorazí koule 20palcovou ocelovou desku. Střela váží 2700 liber a ke každé ráně spotřebuje se 700 liber prachu. Každá rána stojí skoro \$1500. Na parníku nalézá se ještě několik menších děl a několik ocelových pancéřových desk, z nichž jedna váží 144,100 liber, druhá 118,800 lb. a třetí 25,828 lb. Vozy, které toto břímě do Chicaga dopraví, budou zvlášť k účelu tomu zřízeny. Pro obrovské dělo určený železniční vůz má širší plochu pro náklad, než vozy obyčejné a spočívá na 32 kolech. Celkem bude se ve vlaku nalézati 19 vozů.

Anglická umělecká výstava v ženském paláci bude obsahovati mimo jiné též věci zhotovené královnou, princeznami Kristinou, Louisou, Beatricí a jinými šlechticemi anglickými.